

*„Prin rugăciune și credință spre cinstea altarelor; să ne
rugăm pentru beatificarea episcopilor greco-catolici,
morți în faimă de martiri sub regimul comunist*

**„SANCTAE ROMANAE ECCLESIAE
CARDINALIS”**

CALEA DESĂVÂRȘIRII

Revistă de spiritualitatea și de cultură creștină a Societății

„EPISCOP DR. IOAN SUCIU”

Anul XVIII Nr. 1-2 (217-218) ianuarie-februarie 2012

Steaua care aprinde lumina credinței...

„*Vă invit să priviți anul 2012 cu încredere*”, ne îndemna Sfântul Părinte Benedict al XVI-lea în mesajul său pentru pace de la 1 ianuarie a.c., cuvinte emblematice, cu tonalitate pozitivă pentru acest an. *Cristos este Steaua care ne aprinde lumina credinței*. Evanghelia după Luca ne spune că în drumul lor spre Betleem, pentru a găsi Pruncul divin, păstorii au fost luminați și conduși de un înger: „*Si le-a zis îngerul: Nu vă temeți, căci iată vă vestesc bucurie mare, care va fi la tot poporul: Vi s-a născut astăzi Mântuitor, care este Cristos Domnul în orașul lui David*”.

În Evanghelia după Matei magii sunt luminați și ghidați de o stea: „*Si iată steaua, ce o văzuseră la răsărit, mergea înaintea lor până ce a venit și a stătut deasupra unde era Pruncul*”. Acest drum al magilor se bucură de multe interpretări și ele sunt în continuare deschise. De la început ne atrage atenția *Steaua*. În Antichitate magii erau oamenii care căutau *Adevărul* într-o îmbinare a științei, filozofiei și a religiei; la timpul acela disciplinele amintite nu erau văzute ca și străine, în contradicție. *Steaua* a condus pe magi și pe păstori, pe săraci și pe bogați, pe iudei și pe păgâni la staulul în care s-a născut Isus, s-a oprit deasupra staulului unde s-a revelat Dumnezeu omului prin Cuvântul întrupat, Isus Cristos.

Dintr-un studiu recent din Statele Unite, publicat în 19 decembrie 2010 de Institutul „Pew Forum”, reiese că religia creștină rămâne cea mai importantă în lume, ocupă primul loc. Elanul misionar din secolul al XIX-lea este văzut ca una din cauze; noi ne bucurăm de roadele aceluia efort. La nivel global creștinismul nu este în declin, dar mutații sunt. Scade în Europa, în revanșă, cunoaște o extraordinară dezvoltare în Africa și America. De aceea Papa, la 6 ianuarie a.c., a anunțat numele noilor Cardinali aleși din tot cuprinsul Bisericii, de la noi fiind I.P.S. Lucian Mureșan.

Dar toți cei care se numesc creștini trăiesc cu adevărat o viață creștină? A nu cunoaște adevărurile de credință, a aprinde din când în când câte o lumânare în biserică, a nu trăi roadele Spiritului Sfânt: iubirea, bucuria, pacea, bunătatea, blândețea, modestia se numește creștinism? Cât de stringentă este noua evanghelizare!

Semnele *oboselii* și ale *plictiselii* sunt evidente atât în Estul, cât și în Vestul Europei. Un nor de întuneric acoperă lumea noastră și nu ne lasă să vedem lumina. În același timp, și o altă față a realității este totuși evidentă: *vitalitatea credinței* și a Bisericii, căci Biserica este „*sarea pământului*” care ajută omenirea să iasă din ceea ce este propriu lumii și să pătrundă în lumina lui Cristos.

Toate acestea l-au condus pe Papa Benedict al XVI-lea să proclame, prin Scrisoarea apostolică „**Porta Fidei**”, anul 2012, **AN al CREDINTEI** (11 octombrie 2012-24 noiembrie 2013).

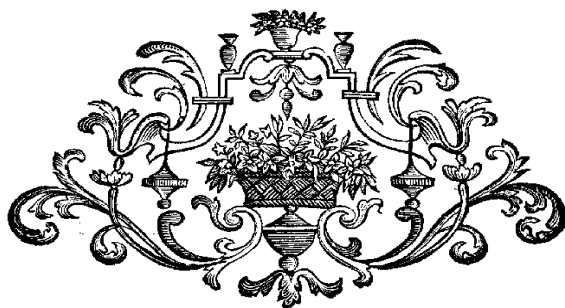
Poarta credinței este întotdeauna deschisă pentru noi. Și noi suntem chemați de Sfântul Părinte să avem curajul să-i trecem pragul și să trăim „*bucuria de a fi creștini*”.

CALEA DESĂVÂRȘIRII

Despre rugăciune

„N-aș putea spune nimic nou, amintește Papa Celestin, despre însemnătatea rugăciunii. Oare este un timp în care să n-avem nevoie de ajutorul lui Dumnezeu?” De aceea, în tot felul de împrejurări să ne îndreptăm întotdeauna către El, căci ar fi o mândrie foarte mare ca omul să îndrăznească să creadă că poate face ceva prin el însuși.

Părintele spiritual
din Alfonso Rodriquez, SJ
“Calea Desăvârșirii Creștine”, vol. I,
Oradea 1933

SUMAR

Editorial.....	2	Pagini bilingve.....	10
Mama Pâinii Euharistice.....	4	“Paradoxuri istorice românești”..	13
IPSS Lucian Mureșan.....	5	La masă cu sărmanii.....	17
Apostolatul familiilor.....	7	Papa Ioan Paul II.....	18
Prezența Sfintei Fecioare de la Lourdes în viețile noastre.....	8	“Apocalipsa, o fântână sigilată”.....	20

Mama Pâinii Euharistice

„O Fecioară, fii binecuvântată că ne-ai plămădit o Pâine atât de bună, pe Fiul lui Dumnezeu, mai întâi făcut Om prin tine, apoi Euharistie, și servit fiilor lui Adam”

Sf. Augustin

În programul sufletesc al unui renumit profesor de universitate se citește următoarea hotărâre: *„Zilnic voi recita rugăciunea Sfântul Rozar și, pe cât îmi este posibil, în fiecare ceas rugăciunea Născătoare de Dumnezeu”*.

Ar trebui să ținem mereu în mână noastră mâna Sfintei Maici și să o sărutăm mereu cu recunoștință. E Mama lui Isus, e Mama Euharistiei.

Să privim pe Maria Fecioară ca o Euharistie. În ea a sălășluit Cuvântul lui Dumnezeu mai vizibil decât în pâinea consacrată.

La masă, în familie, mama e aceea care îngrijește de hrana alor săi. Ea se trudește să pregătească ceva hrănitor. Câtă bucurie când copiii, în prezența ei, la vatra totdeauna cu farmec a casei părintești, se bucură de ceea ce ea le-a gătit! Cât e de bună bucățița de pâine înmuiată și încălzită de iubirea mamei!

Fecioara e Mama mării familii a lui Isus: Biserica.

Fiilor, ea a gătit *Pâinea*. *„Zis-a Isus, Eu sunt Pâinea Vieții”*. La Cina Euharistică ea este cea care ne dă hrană sufletului, ea este cea care prezidează la frângerea Pâinii pentru fiecare dintre noi.

Ea este Măicuța bună, surăzătoare, a Pâinii Euharistice: Trupul și Sângele Domnului; așa, o, Preasfântă Maică, *Euharistia s-a desprins din tine*.

Să vibreze în mine această gândire: *Sângele euharistic care apasă prin puterea-i divină asupra inimii mele când mă împărtășesc, Sângele care a mișcat Inima Dumnezeului făcut Om, Sângele care a curs din rănile sfinte în potirul de aur; Sângele acela a trecut prin Inima Fecioarei. Sângele acela, prin Împărtășire, va trece oarecum prin inima mea*.

Din Inima Fecioarei, prin Inima lui Isus, în inima mea.

Tremură, suflete al meu, și adoră!

Episcop Ioan SUCIU

IPSS Lucian Mureșan, „*Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalis*” Cardinal al Sfintei Biserici Romane

Sunt bucurii copleșitoare, bucurii care se înscriu în timp sub semnul duratei, ele au darul de a depăși vremea, sunt sortite de a fi retrăite.

Așa este bucuria întregii Biserici Greco-Catolice la vestea că I.P.S. Lucian Mureșan a fost numit de către Papa Benedicu al XVI-lea Cardinal al Sfintei Biserici Romane - Cardinalii sunt după Papă cei mai înalți demnitari ai Bisericii Catolice și cei mai apropiați colaboratori ai Sfântului Părinte. I.P.S. Lucian Mureșan este al treilea Cardinal al Bisericii noastre după Iuliu Hossu și Alexandru Todea. Privind însă momentele în care Suveranii Pontifi, Paul al VI-lea, Ioan Paul al II-lea și Benedict al XVI-lea i-au ales să fie

Cardinali ai Sfintei Biserici Romane pe înalții noștri prelați, observăm câteva situații identice și continuitatea lor.

„*Simbol și far al fidelității, model de credință*”, spunea Papa Paul al VI-lea despre Cardinalul său, Iuliu Hossu, ridicat la această înaltă demnitate în 1969, care, din 1948 până la sfârșitul vieții, pentru refuzul trecerii la ortodoxie și a fidelității față de Roma lui Petru, cu prețul jertfei vieții, a fost întemnițat în închisoarea din Sighet și în mănăstiri - închisori ortodoxe. Primul Cardinal român, *principe purpurat al Bisericii*, a trăit condiția de Cardinal în detenție.

„*Nouă ni se pare că tu ești*

(continuare în pag. 6)

(urmare din pag. 5)

înzestrat cu renumite daruri și că bine ai servit Biserica Catolică și te-am ales în Colegiul Purpuraților Părinți, în acest Consistoriu proclamându-te cu a Noastră Putere Apostolică CARDINAL”, cuvinte din Bula de Proclamare de Cardinal a I.P.S. Alexandru Todea, semnată de Ioan Paul Episcop, Servul Servilor lui Dumnezeu. Era la 28 iunie 1991. Noul Cardinal avea în urmă 14 ani de închisoare, umilințe și suferințe pentru fidelitatea neclintită față de Cristos și față de Scaunul Apostolic. Biserica Română Unită cu Roma era abia în libertate, deposedată de toate bunurile, denigrată, fără a i se recunoaște, în propria țară, tăria credinței mărturisită prin martiriu în anii comunismului și aportul adus la formarea și dezvoltarea culturii românești.

„Am decis să ridic la demnitatea de Cardinal un venerat Episcop, care își desfășoară slujirea de Păstor și Părinte a unei Biserici”, spunea Sfântul Părinte Benedict al XVI-lea la 6 ianuarie a.c. în anunțul prin care făcea cunoscut numele celor 22 de prelați care vor fi ridicați la rangul de Cardinali la Consistoriul din 18 februarie din acest an. Episcopul amintit de Sfântul Părinte este I.P.S. Lucian Mureșan, Arhiepiscopul Major al Bisericii noastre.

Viața și apostolatul I.P.S. Lucian Mureșan se înscrie în condițiile persecuției Bisericii noastre începând cu anul 1948, persecuție care continuă

și după 1989 din partea statului și a Bisericii Ortodoxe, prin legi și atitudini ostile, destinate să împiedice împlinirea misiunii încredințate de Dumnezeu Bisericii Unite. Este suficient să amintim refuzul de a restitui Bisericii Greco-Catolice proprietățile confiscate de regimul comunist și dăruite Bisericii Ortodoxe. Concluzia este evidentă: Cardinalii noștri vin dintr-o Biserică mereu oprimată, numită de Papa Ioan Paul al II-lea Biserica Mărturisitorilor și a Martirilor.

Prin ridicarea I.P.S. Lucian Mureșan la treapta de Cardinal, Papa a dorit să exprime recunoștință pentru credința și fidelitatea atât de încercate de-a lungul veacurilor de Biserica noastră. Este și motivul care l-a determinat pe I.P.S. Lucian Mureșan să atribuie Bisericii Române Unite cu Roma onoarea numirii sale de Cardinal.

Cel care primește acum cinstea de Cardinal, I.P.S. Lucian Mureșan, vine, cu seninătatea-i firească, din anii în care a avut curajul de a lua hotărâri care îi puneau în pericol libertatea și viața: a fi preot greco-catolic și a face un apostolat clandestin. Si preotul era recunoscut de toți cei cu care venea în contact pentru că cei curajoși se văd, se simt, se regăsesc și sunt stimați.

Scriitorul Al. Dumas spunea că *fericirea de care ne putem bucura în viață este de a fi făcut ceea ce trebuia să facem*”. Suntem siguri că preotul Lucian Mureșan a fost în anii aceia fericit. La scurt timp după

(continuare în pag. 7)

(urmare din pag. 6)

obținerea libertății Bisericii, în 1990, la consacrarea de episcop odată cu a PSS Vasile Hossu, în cadrul Sf. Liturghii oficiate într-un parc din Baia Mare, Catedrala greco-catolică fiind ocupată de Biserica Ortodoxă, aveam în față chipul luminos și senin al noului Episcop, chip pe care citeam tăria unei credințe care ajungea la sufletele noastre, ne aducea curajul și încrederea de care aveam nevoie atunci.

În anii de când este în fruntea Bisericii, cu autoritatea care i-a fost dată, o călăuzește în efortul de rezidire trecând peste toate dificultățile, dar nu oricum, ține cont de feluritele mentalități și prejudecăți, de întârzierea și ignoranța unora, imprimă credincioșilor noștri o conduită creștină și civilizată, știe răutatea timpului și ne ține departe de ea, ceea ce face cinste Bisericii.

Toate acestea ne dau nouă, credincioșilor, certitudinea că Biserica noastră „*este și va fi întotdeauna în întregul adevăr Biserica lui Cristos*” și privindu-i mersul în timp, va trăi și va re trăi întotdeauna bucurii. Numirea de Cardinal a IPSS Lucian Mureșan este o astfel de bucurie.

Îl rugăm pe Dumnezeu cel Bun și Atotputernic, din darurile cerești și harurile *deasupra firii*, să reverse peste viața IPSS Lucian Mureșan tot ceea ce va duce la împlinirea misiunii care i-a fost încredințată.

Otilia BĂLAȘ

Apostolatul familiilor

Duminică, 15 ianuarie 2012, în Parohia „Sfinții Apostoli Petru și Pavel” din Zalău, au început catehezele lunare pe tema familiei. La Sfânta Liturghie a fost invitat pr. Mihai Tegzeș, care a și expus prima cateheză, cu tema „Diferențele dintre soți; oportunitate sau motiv de dezbinare?” La Sfânta Liturghie au mai fost prezenți: pr. Simion Mărieș, pr. Vasile Aciu și pr. Daniel Berțean și, desigur, un număr mare de credincioși. Tot în acest moment au fost prezentate și două cărți: „Apocalipsa, o fântână sigilată” de Silvio Barbaglia și „Puterea Sărbătorilor. Meditații pentru suflet la Evangheliile și sărbătorile de peste an” de pr. Mihai Tegzeș. Dorim ca în a III-a duminică din fiecare lună, la sfârșitul Sfintei Liturghii, în prezența tuturor credincioșilor, să facem câte o cateheză pe tema familiei, deoarece familia este „celula de baza a societății”, după cum o definește și Conciliul Vatican II, iar drumul către mântuire a persoanelor este ușurat atunci când trăiesc în familii ce se hrănesc din principiile evanghelice.

Pr. Daniel BERTEAN

Prezența Sfintei Fecioare de la Lourdes în viețile noastre

*„Fecioară blândă, ocrotitoarea
nenorociților care te imploră smerit,
ocrotește-mă. Cred în tine. Tu ai vrut
să răspunzi la îndoiala mea printr-un
răsunător miracol.”*

Este o scurtă rugăciune a
dr. Alexis Carrel (1873-1944), unul
dintre cei mai mari savanți ai Franței,
Laureat al Premiului Nobel pentru
Medicină, în 1912, autor al unui studiu
despre rugăciune.

În 1903, dr. Alexis Carrel a
făcut o călătorie la Lourdes, mai mult
din curiozitate decât din credință, mai
mult pentru a-și clarifica lui însuși tot
ce se spunea despre miracolele de la
Lourdes. Unii refuzau să le creadă,
socotindu-le vindecări imagine, în
pierdere de timp, iar alții credeau
în puterea miraculoasă a Lourdes-
ului. Medicina nu cunoștea în acel
timp aproape nimic din punct de
vedere biologic despre posibilitatea
fenomenelor miraculoase.

Alexis Carrel însoțea deci un
pelerinaj al bolnavilor la Lourdes,
un tren cu mulți suferinzi, cu multe
speranțe. Sceptic, privea bolnavii din
jur, convins că toți cei care sperau
vindecare, printre ei și „muribunda”
din apropierea lui, doamna Maria
Ferrand, cu un abdomen enorm, în
urma chinurilor acestei lungi călătorii
trebuiau să moară de disperare și
oboseală.

Citindu-i gândurile, Abatele B.,
conducătorul pelerinajului, i se adresă:
*„Dumneavoastră, domnule doctor, nu
țineți seama de credință.”*

La Grota de sub stânca
Massabiell, bolnavi în rugăciune.
Alexis Carrel descoperi lângă el pe
doamna „muribundă”, pe o targă.
Era inertă, respirația îi era rapidă,
fața hidoasă. O privea neîncetat, și,
deodată, descoperi că aspectul feței,
„muribundeii” s-a schimbat, era mai
puțin palidă, reflexele gălbui ale feței
dispăruseră. Credea că are halucinații,
dar vedea clar *„cum sub ochii săi are*

(continuare în pag. 9)

(urmare din pag. 8)

loc o ameliorare evidentă și rapidă [...] fața Mariei Ferrand se schimba neconținut, avea ochii strălucitori, ațintiți în extaz spre Grotă. O ameliorare vizibilă se produsese". Doctorul Carrel simțea că înnebunește, inima bolnavei, deși avea bătaii rapide, erau ritmice. La întrebarea adresată doamnei, aceasta îi răspunse că se simte foarte bine, puțin slăbită, dar se simte vindecată.

Miracolele de la Lourdes mai trebuie explicate????!!

Din 11 februarie 1858, de la prima apariție a Preacuratei unei umile păstorice, Bernadetta Soubirous (1844-1879), Lourdes-ul ne așteaptă pe toți cei care credem în puterea ocrotitoare și vindecătoare a Sfintei Fecioare, căci de la Lourdes nimeni nu se înapoiază fără un dar: o credință mai puternică, o ameliorare sau o vindecare a unei boli, curajul de a înfrunta greutățile, acceptarea senină a unei situații.

Și azi, ca și în urmă cu mai bine de o sută de ani, Lourdes-ul se lasă descoperit între siluetele montane ale Pirineilor, scăldat în lumină, cu cerul lui albastru, oglindă pentru auriul strălucitor al soarelui, pământ pe care a coborât din Cer Preacurata.

Așa am cunoscut și eu Lourdes-ul. Apropiindu-mă de orașul aparițiilor, a fost un moment în care mi s-a părut că am trecut peste o frontieră și am intrat într-un spațiu numai al luminii. Soarele era într-o

revărsare continuă de strălucire și așa a rămas timp de nouă zile cât am stat la Lourdes.

Se poate vorbi însă și de o altă lumină la Lourdes, de cea din sufletele localnicilor, căci nu este loc, la Lourdes, care să nu amintească prezența Preacuratei. La fiecare pas te întâlnești cu seninătatea, bunătatea, serviabilitatea și încrederea oamenilor, care, pe stradă, îți zâmbesc ca să le zâmbești, mărturisesc prin tot ce sunt cât de profund Preacurata le-a marcat viața.

Desigur, Lourdes-ul este cel mai mare centru de pelerinaj catolic din lume, căutat în fiecare an de peste cinci milioane de pelerini veniți din toate depărtările pământului. Noi, în rugăciunile noastre, oriunde ne-am afla, la Lourdes sau acasă, ne adresăm Preacuratei într-un mod cu totul particular: „*Fecioara de la Lourdes*". Și Fecioara de la Lourdes nu încetează să răspundă chemării și rugăciunii noastre, căci puterea Lourdes-ului nu cunoaște distanțe și margini.

Ne rugăm *Fecioarei de la Lourdes*, ne rugă îngenuncheați în fața *Grotei*, la baza căreia izvorăște apa miraculoasă, când suntem pelerini în acel loc sfânt; ne rugăm îngenuncheați, departe de Lourdes, dar cu imaginea *Imaculatei* și a *Grotei* în suflet, în biserici, acasă, în orice moment al zilei sau al nopții, ori de câte ori simțim chemarea Lourdes-ului.

(continuare în pag. 12)

PAGES BILINGUES

Association des Amis de l'Église Gréco-Catholique de Roumanie, Blaj

L'Etoile

Il arrive que, dans la profondeur de nos humaines nuits,
L'étoile semble échapper aux yeux et aux cœurs,
Comme si elle fuyait le champ exacerbe de notre vigilance,
Quand nous taraude, surnoise et lancinante, l'angoisse
Le ciel de notre terre et celui de notre attente se dérobent,
La sagesse nous invite à la persévérance des mages,
Car elle reviendra, cette étoile nous échappe
Comme le temps.
Certes, nous le savons, ce temps-là ne reviendra jamais,
Mais l'étoile, elle, ne manquera pas au rendez-vous.
Sans elle, nos routes seraient vides de repères
Comme les mages, ne sommes pas invités
À la persévérance de ceux que scrutent les cieux,
Sans pour autant s'impatienter?

Chemins de Noël, 2011, Ed. de Signe

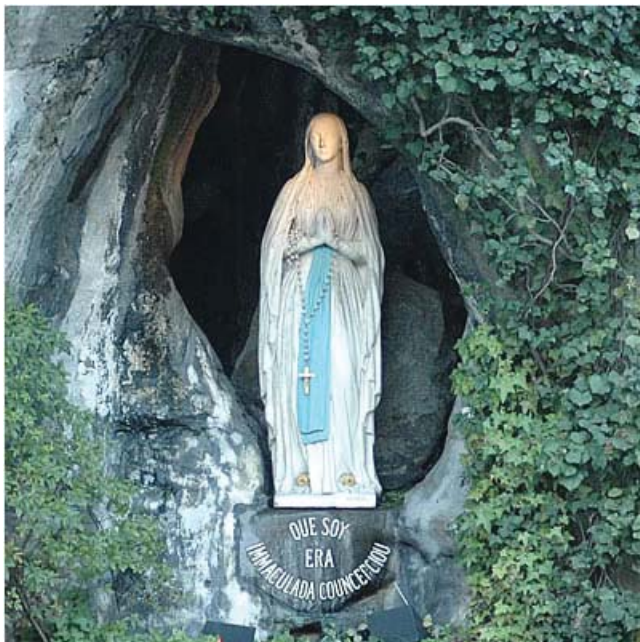
Steaua

În adâncul nopților noastre omenești se întâmplă
Steaua să risipească ochilor și inimii neliniștea,
Ca și cum ar alunga puternica noastră atenție.
Când suntem obosiți, închiși în noi și frământați,
Cerul pământului nostru și așteptarea noastră se clatină,
Înțelepciunea ne cheamă la mersul magilor,
Căci ea va reveni, această stea, care nouă ne scapă ca și timpul.
În adevăr, noi știm, timpul nu va reveni niciodată,
Dar steaua, ea, nu va lipsi la întâlnire,
În absența ei, drumurile ar fi pustii, fără repere.
Ca și magii, noi suntem chemați la credința celor care
Scrutează Cerul fără teamă?

„Drumurile Crăciunului”, 2011, Ed. „Signe

Convertire, rugăciune și sărăcie sunt elementele cheie ale mesajului de la Lourdes. Dacă primele două sunt clare, formulate de Fecioara însăși în aparițiile sale, al treilea se datorează Bernadettei, săracă printre săraci, și bolnavă, dar cu o viață exemplară. Da, Preacurata i-a spus „Nu-ți promit fericirea în această lume”. Viața a fost pentru Bernadetta o neîntreruptă suferință. Pentru canonizare, a fost obligatorie deshumarea; corpul Bernadettei era intact. A fost beatificată în 1925 și canonizată în 1933 de către Papa Pius al XI-lea. Ziua comemorării Sfintei Bernadetta este 18 februarie.

La Lourdes am descoperit-o pe Bernadetta, *fidelitatea* ei, ea venea la întâlnirile stabilite de Preacurata, la care a răspuns trecând peste orice piedici; este model pentru credința noastră. *Perseverența* cu care a căutat să afle cine este Doamna care îi apărea și care îi era numele, este o altă trăsătură a Bernadettei. La apariția din 25 februarie, Doamna i-a dezvăluit taina: „*Eu sunt Imaculata Concepțiune*”. Astfel, Bernadetta ne învață să fim stăruitori în căutarea lui Dumnezeu și a Împărăției Sale.

Bernadetta a avut curajul de a mărturisi mesajele Preacuratei. Își spunea: „*Fie ce o fi, eu trebuie să vorbesc*”. A ascultat indemnul Preacuratei: „*Mergi și spune...*”. Și ea a vorbit despre tot ce a văzut și a auzit. Dacă atâta lume vine azi la Lourdes, este și pentru că Bernadetta a făcut cunoscute mesajele Preacuratei. Încă o trăsătură a Bernadettei ne este model: cutezanța de a mărturisi credința.

„Sfântă Fecioară de la Lourdes, roagă-te pentru noi!”

„Sfântă Bernadetta, roagă-te pentru noi!”

„O, Marie, concepută fără păcat, roagă-te pentru noi!”

O.B.

„Paradoxuri istorice românești”

Când în urmă cu cinci ani prezentam prima carte a Pr. Vasile Goje, „Întoarcerea acasă”, știam că Părintele va continua să scrie. Drama celui căruia i-a fost furată credința și religia, atât de dureros descrisă în „Întoarcerea acasă”, ridică întrebări interioare care trebuiau clarificate pentru a-și găsi răspunsul. Si explicațiile nu puteau să fie legate doar de viața sa personală, o depășeau, intrau în sfera existenței răului în istoria noastră, a românilor, a neputinței, în multe situații, de a distinge Binele de Rău. Toate acestea se găsesc în cartea nou apărută, „Paradoxuri istorice românești”, Ed. Transilvania, 2011, o carte argumentată și foarte bine informată, fapt dovedit nu numai prin conținut, dar și de notele și bibliografia care încheie fiecare capitol.

Volumul este structurat în zece capitole: „Adevărul vă va face liberi”, „A fost odată...o revoluție”, „Urmări cu cântec”, „Istoria noastră printre paradoxuri și mituri”, „Creștinism românesc și sfinți pe măsură”, „Drag de istorie”, „Afirmații măsluite, jenante și sfidătoare”, „Istoria României, „în lumina” stalinismului triumfător”, „Istorie predecembristă, „în lumina” cuvântărilor lui dr. P. Groza și Stanciu Stoian”, „Concluzii”.

Preasfinția Sa Virgil Bercea semnează prefața, „Un gând”. Urmând firul logic al eseurilor pe teme istorice care alcătuiesc volumul, Preasfinția Sa evidențiază tenacitatea autorului și curajul de a spune adevărul, chiar și atunci când istoria noastră, Biserica românească și comportamentul nostru dovedesc paradoxuri inexplicabile.

Scrisă cu talentul *preotului* care *așterne* cuvintele pe foaia imaculată după *veghe și rugăciune*, ne spune Preasfinția Sa, cartea care face atât de vizibil falsul și paradoxurile din propria noastră istorie, adesea prezentată, „*prin prisma subiectivității individuale sau chiar a societății care acceptă selectiv doar ceea ce aceasta dorește*”, totuși nu se încheie fără o deschidere spre speranță, Istoria și calea ei fiind în mâinile lui Dumnezeu.

„Zăbavă în purgatoriul istoriei”, al doilea cuvânt introductiv, este al Doamnei Virginia Paraschiv. În opinia autoarei Pr. Vasile Goje a surprins ceea ce ne definește în raport cu istoria noastră: „*tendința de a ne crede pe noi înșine, ca popor, când victime ale complotului universal, când genialii comunitari ai condiției umane*”, manifestându-ne conform unor clișee mentale, pe care Părintele încearcă să le înlăture în favoarea normalității. Ostilitatea față de Biserica Greco-Catolică, „*un paradox fundamental istoric*”, Decretul „*nelegiuit*” prin care Biserica Unită a fost suprimată în 1948 sunt văzute în adevărul lor. Denunță complicitatea vinovată a Bisericii Ortodoxe cu puterea comunistă și, privindu-i istoria, găsește condamabilă această Biserică pentru înstrăinarea noastră de Roma, de înalta ei spiritualitate la care putem ajunge zăbovind în *purgatoriul istoriei*, cu luciditate și credință curată.

„Argument”, al treilea cuvânt introductiv, este al autorului. Părintele V. Goje ne mărturisește că a scris cartea la douăzeci de ani de la căderea comunismului, în atmosfera dezolantă

(continuare în pag. 14)

(urmare din pag. 13)

a *democrației originale* în care declinul moral atinge adâncimi nebănuite, multe din cauze găsindu-se în istoria noastră presărată cu prea numeroase compromisuri și paradoxuri. Radiografia societății românești fiind deprimantă, Părintele cheamă toate cultele la un efort conștient pentru îndreptarea morală, convins fiind că reformele sufletești și instituționale încep de la reforma persoanei.

Capitolul I este o pledoarie pentru *Adevăr*. A căuta adevărul, a-L căuta pe Dumnezeu și a te lăsa găsit de El presupune adesea o luptă interioară puternică, ne convinge Părintele, dar, după aflarea adevărului, *mărturisirea lui este ușoară*, încetează orice teamă, adevărul cunoscut aduce pacea și libertatea lăuntrică, curajul și responsabilitatea.

Cutezanța de a scrie această carte, ne mărturisește autorul, își are izvorul în drama sa personală , „*în zilele cele mai sumbre din viață*”, în coșmarul trăit la părăsirea Bisericii Ortodoxe, care i-a furat credința înșelându-l,, , și la întoarcerea la adevărata sa credință, cea greco-catolică. Depășind „*îndoctrinarea*” din anii de studiu la „*Facultatea de Teologie Ortodoxă*”, Părintele caută și află adevărul, care i-a fost ascuns, despre ceea ce este Biserica Română Unită cu Roma, Greco-Catolică și despre ceea ce a fost suprimarea nelegiuită, în 1948, a acestei Biserici. De-atunci, ne spune Părintele, istoria „*trebuie să fie scrisă cu penița înmuiată în lacrimile sfinte și sângele, încă aburind*” al Episcopilor și preoților greco-catolici și al elitelor intelectuale, exterminați cu toții în închisorile comuniste.

La o analiză a istoriei noastre mai vechi sau mai recente, Părintele constată

însă că este înfățișată,, *tendențios, superficial sau trunchiată*”, amestecată cu mituri, „*încât, atunci când se dorește, ușor se poate pierde urma adevărului*”, deși despre un popor se poate afirma că atinge demnitatea doar atunci când cunoaște adevărul și libertatea. Cu această datorie morală, cu străduința lucidă de a ajunge la normalitate se încheie primul capitol și se deschide tabloul întunecat al paradoxurilor și compromisurilor noastre, tablou care ocupă spațiul complet al cărții, căci „*noi, românii, trăim într-un paradox continuu, fără echivalent în lume, de la constituirea ca popor și până în prezent*” (Op. cit., p.57).

Argumentat, autorul expune numeroase exemple din istoria noastră, dureroasele *paradoxuri*. Capitolul al II-lea relatează despre *revoluția* din 1989 și enigmaticele care o învăluie, despre democrația originală care s-a instaurat și deșertul spiritual care acoperă țara după cataclismul comunismului, despre coșmarul mineriadelor și manipularea oamenilor prin intermediul televiziunii, despre neputința Bisericii Ortodoxe de a forma conștiința morală a credincioșilor ei (majoritari!!!), Biserica pătată datorită colaborării cu puterea comunistă. În 1989 Patriarhul ortodox, la protestele anticomuniste din Timișoara „*a fost printre primii care i-au trimis lui Ceaușescu scrisori de încurajare, condemnând vehement acele acte huliganice*” (Vasile Goje, „Paradoxuri istorice românești”, Ed. Transilvania, 2011, p.39). Simțindu-se „*părăsit de Dumnezeu*”, se refugiază speriat la Sinaia, ca să fie apoi readus în fruntea Bisericii!

În continuare expunem câteva din inexplicabilele paradoxuri relatate în

(continuare în pag. 15)

(urmare din pag. 14)

volum: Popor latin, cu limbă latină, născut creștin în Biserica Universală cu centrul la Roma, „sub a cărei jurisdicție spirituală am fost vreme de aproape un mileniu”, în timp ce alte neamuri au știut să aleagă Roma „noi ne-am orientat spre Bizanț, ne-am întors fata de la Europa” (Op. cit., p.57). Mai mult, există o împotrivire față de tot ce este catolic. Revenirea unei părți a românilor din Transilvania, la 1700, în Biserica Catolică a întâmpinat atâtea înverșunare din partea Bisericii Ortodoxe, încât a îndreptățit pe Papa Ioan Paul al II-lea să afirme la al Treilea Centenar al Unirii Bisericii Greco-Catolice din România cu Biserica Romei că: „*Drumul Bisericii Greco-Catolice din România nu a fost niciodată ușor, după cum arată vicisitudinile sale. În decursul veacurilor i s-a cerut acesteia o dureroasă și grea mărturie de fidelitate față de exigența evanghelică a unității*” (În *Vestitorul*, supliment, „Scrisoarea apostolică a Sfântului Părinte Ioan Paul al II-lea la al III-lea Centenar al Unirii Bisericii Greco-Catolice din România cu Biserica Romei”, p.4). Spiritual și cultural, Biserica Greco-Catolică a dăruit și dăruiește țării neconținut valori. Școlii Ardelene, născută în sânul Bisericii Greco-Catolice, i se datorează atât de mult, inclusiv scrierea cu litere latine, „după ce am orbecăit, vreme de aproape opt secole, prin labirintul slavonismelor și al grecismelor” (Op. cit., p.58). Dar, din păcate, „atât de profundă este amprenta pe care a lăsat-o imperialismul slav asupra culturii și mentalității românilor pe parcursul a opt sute de ani, încât mai sunt încă istorici care consideră că ortodoxirea românilor, respectiv înlocuirea alfabetului latin cu

cel chirilic a fost o schimbare benefică în viața poporului, în timp ce Unirea cu Roma de la 1700 este un fapt dureros.” (Op.cit., p.130).

Prezentarea creștinismului românesc deține o poziție centrală în carte. Dacă la fiecare pagină cititorii simt sufletul Părintelui, căci nimic nu este înfățișat neutru, simt uimirea, nedumerirea, durerea autorului în fața ignoranței și a unui mod superficial de a se vedea și a se înțelege istoria, acum toate acestea se amplifică, dezamăgirea și suferința cea mai mare a Părintelui fiind cauzate de Biserica Ortodoxă în care a crezut cândva.

Drumul nostru în timp, ne mărturisește trist autorul, are ceva caracteristic: „*înaintăm [...] totdeauna cu un alt tip de om, suspect de adaptabil situației ivite și dispus tuturor compromisurilor posibile, în baza descurcării care, pentru el reprezintă un adevărat principiu existențial*” (O. cit., p.55). Și cu aceeași tristețe continuă: „*Lucrurile nu stau mai bine nici în ceea ce privește viața noastră în plan spiritual*”. Credința este impregnată de mituri, formalism, primitivism, intoleranță religioasă și fals. Aflăm uluiți că numeroși sfinți ai Bisericii Ortodoxe nu au fost declarați în urma unui proces de canonizare, ci datorită interpretării personale a vreunui călugăr, că martirilor greci din localitatea Niculiței din jud. Tulcea li s-a românizat numele, ca să avem și noi *sfinții noștri* în *Sinaxarul* ortodox român, deoarece, până prin 1945 nu existau, până la stăpânirea sovietică. De neînțeles este faptul că a fost declarat sfânt călugărul sârb, care nici nu știa românește, Visarion Sarai, „un străin

(continuare în pag. 16)

[...], amăgitor pribeag, pripășit acum în țara aceasta”, în Transilvania, în 1744, nu să-L mărturisească pe Cristos, ci să lupte împotriva uniților în campania anticatolică dirijată de la Carloviț. Pe aceeași măsură este și călugărul român Sofronie, declarat și el sfânt. Sub semnul îndoielii este canonizarea domnitorului C. Brâncoveanu, decapitat din cauze politice, nu creștine, iar canonizarea lui Stefan cel Mare și preconizarea altor nume recente ne duce cu gândul că noțiunile de *sfânt* și *sfințenie* cad în derizoriu. De aici, concluzia care este și titlul capitolului V: „*Creștinism românesc și sfinți pe măsură*”.

Suprimarea abuzivă a Bisericii Greco-Catolice, prin Decretul 358, la 1 decembrie 1948, în urma căruia toți Episcopii greco-catolici și cei mai mulți preoți au fost întemnițați, neacceptând trecerea la Biserica Ortodoxă, a fost prezentată fals de Biserica Ortodoxă, drept *unificare religioasă*. Deși soarta Bisericii Unite a fost hotărâtă la Moscova, ierarhia ortodoxă de la noi este vinovată, Patriarhul Iustinian Marina și Mitropolitul Nicolae Bălan al Sibiului s-au grăbit, prin pactul încheiat cu regimul comunist, să scoată în afara legii Biserica Unită, mănăstirile ortodoxe devenind primele închisori pentru clerul greco-catolic. Paradoxurile sunt evidente: de ce Biserica Ortodoxă nu s-a opus distrugerii Bisericii Unite? De ce Biserica Ortodoxă a colaborat cu o putere comunistă împotriva unei Biserici creștine românești? De ce „*uniatismul din Ungaria, Bulgaria și Iugoslavia, deși a îndurat persecuții, a supraviețuit din punct de vedere legal?*” (Op.cit., p.105). Și în Cehoslovacia, interzisă la început de regimul comunist, Biserica Unită a fost

repusă în libertate de același regim.

Acțiunile ortodoxe fundamentaliste „*prin care ne situăm, ca popor, la marginea civilizației*” presară întreaga noastră istorie, de la 1700 până azi, dar și azi: asocierea absurdă dintre greco-catolici și unguri (dar nu se spune adevărul că, după apariția Reformei, 1518, o mare parte a clerului ortodox din Transilvania a trecut la protestantism, că ortodocșii depindeau de episcopi reformați, nu se vorbește nici de atitudinea episcopatului ortodox din Ardeal în timpul Primului Război Mondial !!!), discreditarea greco-catolicilor, considerarea lor ca trădători de neam șieretici, încercările permanente ale Bisericii Ortodoxe, în perioada interbelică, de a desființa Biserica Greco-Catolică, refuzul de a restitui bisericile greco-catolicilor, demolarea bisericilor greco-catolice, înconjurarea lor de ziduri noi ridicate, ignorarea hotărârilor judecătorești, distrugerea bisericilor și a monumentelor greco-catolice, imposibilitatea unui dialog real cu Biserica Unită etc. Privind toate acestea, ajungi la convingerea că „*nu comuniștii au fost cei mai mari dușmani ai greco-catolicilor din Transilvania*” (Op. cit., p.187).

Nici statutul nostru de țară europeană nu a schimbat nimic.

Ajunși sub dominație sovietică, rezistența anticomunistă fiind anihilată, o mare parte a populației a fost disponibilă colaborării cu cotropitorul, urmările *înfrățirii veșnice* fiind nu numai evidente, dar și persistente: absența gândirii logice, absența discernământului, spiritul de turmă, depersonalizarea, schilodirea sufletească, diluarea creștinismului într-o credință fără conținut, ura și înverșunarea

(continuare în pag. 17)

(urmare din pag. 16)

dintre noi, iar în politică, același paradox: fidelitate în continuare acelorași două dimensiuni, „*dimensiunea de vasal, vizavi de celălalt mai puternic și dimensiunea de brută, vizavi de propriul popor*”.

În ceea ce privesc mentalitățile balcano - fanariote, desigur, nu pot fi ignorate, ele există. Trăind în această parte a Europei și bazele culturii noastre diferă, Ardealul a fost întotdeauna orientat spre Occident, inclusiv Biserica, Țările Române spre Bizanț .

Paradoxuri???!! Istoria le oferă din abundență. Este extraordinar faptul că Răsăritul creștin a preferat, în 1054, pe sultan unei înțelegeri cu Papa de la Roma, o persoană foarte conciliantă!!!

Cartea Pr. V. Goje este inteligentă, atent documentată, o carte care spune cititorului mai mult decât textul însuși. Autorul stăpânește simțul sigur al calității scrisului, limba este frumoasă și limpede, nu lipsită adesea de ironie subtilă, scânteietoare, la adresa Răului.

Cititorii care doresc să-l cunoască mai îndeaproape pe Părintele-autor îl vor găsi undeva în spațiul *Fericirilor*. Este un timp de când Părintele străbate căile acestora și, la popasuri, cu sufletul curat, își scrie cărțile prin care ne îndeamnă să ne mișcăm conștiința ca să cunoaștem adevărul privitor la Biserica Română Unită cu Roma, Greco-Catolică. Dacă nu era Biserica Greco-Catolică, subliniază convingător Părintele, nu era nici Blajul, nici o înaltă spiritualitate creștină, nici Școala Ardeleană, nici trezită conștiința națională, și, „*în consecință, nu s-ar fi putut realiza nici România Mare*”. Nu întâmplător <Proclamația de Unire> a fost citită de episcopul greco-catolic Iuliu Hossu”.

Otilia Bălaș

La masă cu sârmanii

Când rostim sau auzim cuvântul Crăciun, gândul ne duce la cadouri, cârnați de porc sau la familie, colinde și miros de brad. Angajații Caritas Eparhial Oradea au abandonat aspectul comercial al sărbătorii și au trăit cu adevărat spiritul Crăciunului. Astfel, în ziua de Crăciun, aceștia au luat prânzul cu beneficiarii programului social „O masă caldă pentru sârmani”. Lor li s-a alăturat și episcopul greco-catolic de Oradea, Virgil Bercea. Ierarhul nu s-a așezat în colțul mesei, cum obișnuiesc să facă înaltele fețe bisericești, ci s-a așezat la masă cu sârmanii, a dat mâna cu ei, ciocnit un pahar de vin, a colindat și a stat de vorbă cu ei, încercând să le afle problemele și să-i încurajeze.

Sârmanii au primit la prânz bunătăți specifice acestei perioade (aperitiv, ciorbă, sarmale, friptură, bomboane de pom și cozonac).

„Este păcat să nu trăiești această emoție. În zilele noastre suntem bombardați de marketing. Noi însă am vrut să le oferim sârmanilor câteva clipe mai vesele, mai frumoase, mai optimiste. E un cadou minunat pentru acești oameni, pentru că mulți dintre ei nu au o familie, nu au pe cineva”, a spus preotul Olimpiu Todorean, președintele Asociației Caritas Eparhial Oradea.

Crina DOBOCAN

www.jurnalbihorean

Papa Ioan Paul al II-lea

Dacă în seara alegerii de Papă a lui Ioan Paul al II-lea polonezii au trăit o bucurie fără margini, cu capacitatea lor spontană de a se manifesta, de altfel foarte cunoscută, bucuria lui M. Gierek și a guvernului său, e de la sine înțeles, a fost temperată. Era însă satisfăcut amorul propriu național de a fi un Papă polonez.

De-acum în Polonia, ca și peste tot în lume, prezența lui Karol Wojtyła la Roma, neîndoios, însemna acceptarea unei realități, pentru mulți, de neînțeles sau de neconceput.

Din momentul alegerii de Papă a lui Karol Wojtyła, era în fruntea Bisericii un om care de 35 de ani era preot, care a trăit în Polonia condusă de puterea comunistă, și a trăit zi de zi sub apăsarea acestui rău, cunoscând toate consecințele tragice și grotești ale acestei realități. De aceea dialogul cu Estul va fi reluat pe un alt fel de ton. „*Vom lupta împotriva comunismului, continuând în același timp dialogul*”, spunea noul Papă.

Karol Wojtyła era un om al ideilor. Până a deveni Papă, a scris numeroase articole teologice și morale, avea cu intelectualii polonezi raporturi foarte strânse, cu grupul „*Zanc*” (în poloneză, „*Semnul*”), cu jurnaliștii occidentali, cu cei de la revista franceză „*La Croix*”, cu unii parlamentari, cu mari personalități, profesori la marile universități occidentale care organizau importante întâlniri

europene. Din toate punctele de vedere, Biserica avea un Papă nou. Polonia însăși vedea problemele cu un ochi nou. Papa venea din „*Biserica Tăcerii*”, dintr-o lume în care comunismul era atotputernic, dar și Biserica acționa, era vie, stăpânea experiențele catolicismului, de aceea era puternică, fără complexe, fără compromisuri cu statul comunist, deosebit de bogată în vocații adevărate. Intelectual și om cu puternică credință, Papa nu înceta să uimească lumea creștină. Imediat după alegere, prin originalitatea stilului său lăasă departe, în urma lui, ceea ce era obișnuit la o nouă alegere. Cine îndrăznește să pretindă că Biserica este lipsită de imaginație? Atunci când ea ne-a dat, în 20 de ani, patru Papi diferiți, de asemenea noi, cum sunt Ioan al XXIII-lea, Paul al VI-lea, Ioan Paul I și, de-acum, Ioan Paul al II-lea?

Dacă jurnaliștii au scris că acest nou Papă a lăsat în urmă tot ce era obișnuit până acum la alegerea unui nou Suveran Pontif, nici măcar unul nu s-a gândit că aveau în față și un adevărat profet. La douăzeci și patru de ore de la alegere, Ioan Paul al II-lea, prin conduita sa, exprima viguros independența spiritului și caracterul său novator. Fără să țină seama de protocol, a părăsit Palatul pontifical, ca să fie în mulțimea credincioșilor din Piața San Pietro și din Roma, într-o

(continuare în pag. 19)

(urmare din pag. 18)

mașină deschisă, fără securitate. Roma l-a înțeles imediat, era deja al ei. În pofida terorismului, nu i-a fost teamă să străbată străzile orașului. Mulțimea îl aștepta, îl aclama, oprea mașina pentru a se apropia de Pontif. Papa, în picioare, surâdea, saluta, câștiga inimile poporului său. A fost imediat acceptat ca unul de-al lor.

În lungul să mesaj, adresat de Papă „*Bisericii și lumii*”, dacă a rămas clasic, evocând documente identice, îndeosebi discursul-program al lui Ioan Paul I, deja a doua zi de la alegerea sa, se distingeau deosebiri atât prin vigoarea tonului, cât și prin accentuarea incontestabilă a unor teme. Pentru pontificatul său, Ioan Paul I anunța continuarea operei conciliare, disciplina Bisericii în viața preoților și a credincioșilor, importanța operei misionare, a evanghelizării, continuarea efortului ecumenic și chemarea lumii la apărarea păcii, combaterea violenței. Toate acestea sunt reluate și de Ioan Paul II, „*pentru că sunt întotdeauna valabile*” și, obligatoriu, „*aduse la situațiile concrete*”, dar „*trebuie introduse câteva elemente noi*”, anunța Papa. Acestea se refereau în mod special la tematica Conciliului Vatican II: la ierarhia Bisericii, la Vatican II, ca și o completare la Vatican I, la claritatea stilului, la moștenirea transmisă etc.

Ioan Paul al II-lea face apel la „*Lumen Gentium*”, constituția dogmatică, marea carte a Conciliului, pentru a sublinia caracterul unitar și funcțional al

credinței Bisericii și al societății perfecte. Textele vorbesc despre Biserică, misterul Bisericii și mântuirea omului, despre fundamentul apostolic al episcopatului, despre Colegiul Episcopilor și rolul Papei, succesorul lui Petru, despre Papă, conducător al Colegiului Episcopilor, reafirmând autoritatea Suveranului Pontif. Astfel, Ioan Paul al II-lea pune în lumină unitatea Bisericii lui Cristos, legătura dintre Conciliul Vatican I și Conciliul Vatican II. Sfântul Părinte a explicat credincioșilor obligația de a adera la învățătura Papei, pentru a nu risca erori, și a asculta de autoritatea Bisericii, a fi astfel în deplină comuniune cu Roma.

Ferm, Papa Ioan Paul al II-lea a vorbit despre „*pace în libertate*” și a condamnat formele de injustiție ale timpului, lipsa de libertate religioasă în anumite țări și masacrarea creștinilor în Orientul Mijlociu.

Din acest prim mesaj, reieșeau clar liniile de forță ale gândirii și acțiunii noului Papă venit dintr-o țară creștină, disciplinată și fidelă. Clerul polonez s-a simțit întotdeauna solidar cu Papa de la Roma, poporul, instinctiv, a reacționat întotdeauna catolic. La Sărbători, ferestrele caselor sunt împodobite cu Steagul papal! Episcopii polonezi întotdeauna au ascultat de Suveranul Pontif, erau un exemplu. De-acum, un Episcop polonez devenit Papă însemna foarte mult. Fără-ndoială, de la început, Ioan Paul al II-lea s-a bucurat de autoritate și respect și așa a rămas de-a lungul întregului pontificat. Era un Papă al certitudinii. (va urma)

„Apocalipsa, o fântână sigilată”

La Editura Surorilor Lauretane din Baia Mare a apărut o nouă lucrare: *Apocalipsa, o fântână sigilată*, tradusă de pr. Mihai Tegzeș.

Cuvintele *Apocalipsei* sunt pline de speranță, provenind din experiența primelor comunități creștine supuse încercărilor și persecuțiilor. Sunt cuvinte complexe și misterioase, exprimate cu ajutorul simbolurilor, imaginilor și al unor noțiuni necunoscute omului contemporan. Din această cauză cititorul are nevoie de interpretarea textului sacru pentru a-l putea înțelege.

Părintele Silvio Barbaglia, biblist renumit, îl ajută pe cititor să pătrundă în sensul profund al textului sacru, pentru ca acesta să-i poată dăruir speranța ca „*un râu cu apa vieții, limpede ca și cristalul, care ieșea din tronul lui Dumnezeu și al Mielului*” (Apoc. 22,1), irigând încontinuu noul Ierusalim dăruit de Dumnezeu, pe care Ioan îl contemplă în finalul viziunii sale.

Ioan va fi dus în cer și va descrie „Liturghia cerească” – închinată „Celui care șade pe tron” – pornind de la imaginile tronului, ale bătrânilor și ale ființelor, ale îngerilor, ale numerelor 6, 7, 8, 666, 1.000, 144.000. Este prezentată „cartea sigilată” care va putea fi deschisă numai de vlăstarul lui David, „Mielul” înjunghiat și înviat. Părintele Barbaglia explică minunat lupta cerească dintre Arhanghelul Mihail și Dragonul de foc, dar subliniază că soarta celor care urmează Fiara este complet diferită de a celor care-L urmează pe Domnul.

În partea finală a lucrării – respectând cronologia textului biblic – autorul evidențiază că victoria lui Dumnezeu răsună în cer, prezentându-i pe cei invitați la ospățul nunții Mielului, care participă la împărăția de „o mie de ani” ce se va instaura în „noul Ierusalim” construit de însuși Dumnezeu printr-o nouă și definitivă creație.

Având în vedere faptul că în ritul nostru bizantin Apocalipsa se citește integral la Sfânta Liturghie – în fiecare an – în timpul Postului Mare, invit preoții să se inspire în predicile lor din această carte care explică într-un mod simplu misterul înglobat în ultima carte a Scripturii.

Biroul de presă

Colectivul redacțional:

Director: prof. Otilia BĂLAȘ

Secretar de redacție: Pr. Olimpiu TODOREAN

Redactori: Pr. Ioan ERDELI

Tehnoredactare computerizată: Pr. Olimpiu Todorean

Adresa: Redacția CALEA DESĂVÂRȘIRII
Str. Gen. Magheru, 3/5 - ORADEA -3700 (BH)